

Klara Svenskan språklära åk 5

Lärraranvisning punktskrift

Verksnummer: 40198

Lärraranvisningens innehåll

Lärraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur den pedagogiskt anpassade boken skiljer sig från originalboken och hur ni kan arbeta med den. Nedan kan du läsa vad respektive del i lärraranvisningen handlar om, så att du kan förbereda och planera arbetet med läromedlet på bästa sätt.

- **Generella förändringar av boken**
Under denna rubrik beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens bok, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.
- **Sidspecifika förändringar**
Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar som är gjorda i den pedagogiskt anpassade boken. Det kan till exempel vara en övning som omarbetats eller en bild som flyttats.
- **Till läsaren**
I den pedagogiskt anpassade boken återfinns alltid en text som riktar sig till eleven. Samma text hittar du också i lärraranvisningen. Den innehåller information som kan vara bra för läsaren att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Läs denna text tillsammans med eleven!
- **Pedagogiska tips**
I denna del av dokumentet hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med de olika uppgifterna i boken. Du hittar också exempel på hur skolan bör tänka kring läxor, taktila bilder, provsituationer osv. Här återfinns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som skolan kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.
- **Bildbeskrivningar**
Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

Återkoppling och synpunkter

Dela gärna med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av denna bok till anpassningsfunktionen@spsm.se eller ring oss på tel. 010-473 50 00.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på tel. 020-23 23 00.

Trevlig läsning!

Lärraranvisning

Titel: Klara svenskan språklära åk 5

Författare: Eriksson

ISBN: 978-91-27-44389-1

Innehåll

Generella förändringar av boken	1
Sidspecifika förändringar.....	3
Till läsaren.....	18
Pedagogiska tips.....	19
Bildbeskrivningar.....	22

Generella förändringar av boken

- Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom omarbetningar av visuellt beroende text och bilder. Målet med pedagogisk anpassning är att elever med svår synnedsättning/blindhet ska kunna använda läromedlet på samma sätt som sina klasskamrater. De anpassade uppgifterna ska ha samma pedagogiska innebörd som förlagan och eleven ska vara lika självgående i den anpassade boken som de övriga klasskamraterna i sina böcker.
- Plocka upp den tryckta punktskriften samt eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Punktskriften riskerar att plattas till och svällpappersbilderna kan klibba ihop om de förvaras liggande. Den tillfälliga doft som kan förekomma då svällpappersbilderna är nytryckta hinner också avta tills de ska användas av eleven.
- Kursiv och fetmarkering av ord eller text utgår.
- Uppgifterna är numrerade.
- Onödiga versaler utgår.
- Markeringen * vid utelämnade ljud/bokstäver har ersatts av ett frågetecken.
- Bokens "språkrutor" har placerats efter huvudrubriken om inget annat anges.
- Då det i elevens bok står att han/hon ska "stryka under/över" eller "ringa in" så markerar eller skriver eleven sitt svar.
- I uppgifter där de seende eleverna "drar streck" har uppgifterna omarbetats så att eleven med synnedsättning parar ihop exv. ord och förklaring genom att skriva ordet eller dess numrering.

- Endast de bilder som behövs för att lösa bokens uppgifter har fått bildbeskrivning. Övriga bilder utgår. Ibland kan bildförtydligande finnas inkluderat i uppgiftens anvisningar.
- I vissa uppgifter finns det bilder som ska illustrera ett ord då har dessa utgått och eleven har fått motsvarande svenskt ord.
- I "ordflätor" där eleven ska skriva ett ord och ordets antal bokstäver är angivna med – har eleven även fått det sökta ordets antal bokstäver inom parentes.

Exempel sid 29 uppgift 5

1 Mycket smart (-)--- (4) osv.

6 Arbetar med att köra fordon -----(-)- (8)

- "Ordgömmor" har fått följande utseende:

Exempel sid 25 uppgift 5

I ordgömman finns nio ord med j-ljud som stavas med dj, gj, hj eller lj. Markera dem.

Vågrätt:

rad 1 hjaänljus

rad 2 jgjordeih osv.

Lodrätt:

rad 1 hjärtaob

rad 2 jgguhmsd osv.

Sidspecifika förändringar

4

Alfabet

Informationsrutan om alfabetet längst ner på sidan är placerad efter sidans huvudrubrik. En elev med synnedsättning har inte samma överblick och för att eleven ska få tillgång till denna information innan eleven ska lösa aktuella uppgifter har den här placerats före dessa.

5

Alfabetisk ordning/textruta

Ruttexten är placerad först på sidan.

5

Uppgift 5

Bild utgår. Eleven skriver rätt siffra vid rätt bok.

... Skriv rätt siffra vid rätt bok.

1 Ingelin Angborn: Gengångare

--- Rick Riordan/Perey Jackson: Född till hjälte

--- Pär Sahlin: Leo och lögnerna

--- Jacob Wegelius: Mördarens apa osv.

6

Uppgift 2 och 3

De blå orden är markerade med parenteser. De långa vokalerna markeras med ett l och de korta med ett k. Man kan naturligtvis välja att byta ut exv. k mot en fylld punktcell om eleven tycker att l och k är alltför lika varandra vid avläsning av bokstäverna.

7

Uppgift 4

Bilderna utgår, men ersätts med en kortare bildbeskrivning.

Vilket ord passar till bildbeskrivningen? Markera det ord du tycker stämmer in.

Ett huvud med en massa lockigt hår.

bur – burr

Finns runt ett ägg.

skal – skall

Kan läggas på golv.

mata – matta

Fordon

bus – buss

Ingång som kan öppnas och stängas

dör – dörr

Barrträd

tal – tall

7

Uppgift 5

Tabellen utgår. Uppgiften har fått följande utseende:

Läs orden nedan. Skriv rätt ord vid rätt rubrik.

sagt, dikt, lukt, flytt, bus, osv.

- a) Lång vokal: --- --- ---
- b) Kort vokal + två lika konsonanter: --- --- ---
- c) Kort vokal + två olika konsonanter: --- --- ---

8

Uppgift 2, 3, och 4

Eleven markera påståendena med ett **p**, frågorna med ett **f** och utropen med ett **u**.

För att uppgiften inte ska ta för lång tid kan det vara bra att se till att eleven har fått texten som en Wordfil på sin dator så att eleven snabbt och enkelt kan markera direkt i texten.

Här kan man naturligtvis välja andra sätt att markera. Kom då överens med eleven om vilka markeringar som gäller för just de här uppgifterna.

11

Uppgift 6

Kräver förberedelser.

Se till att eleven har tillgång till texten som exv. en Wordfil så att han/hon kan skriva skiljetecknen och stor bokstav direkt i texten på datorn.

12

Uppgift 1, 2

Eleven har följande bildtext skriven utan kommatecken etc.:

En biosalong.

På den första raden sitter Lo, Jack och Ali. På andra raden Elsa Vidar Bosse och Josef. Tredje raden sitter Julia Aron och på fjärde raden Sam Nadja Safa och Hedda.

13

Uppgift 6

Kräver förberedelser.

Se ovan sid 11.

16

Bild

Eleven har bildbeskrivning, men den ger inte likvärdig information som de seende eleverna får genom att enbart kolla på bilden så därför bör man förtydliga bilden genom att samtala om den i klassen.

18

Uppgift 1

Kräver förberedelser. Se tidigare anvisningar.

18

Uppgift 2

Eleven får antal ord inom parentes. Informera eleven om detta.

Tabellen utgår och ersätts med:

1 ng (7 ord) ---

2 g (4) ---

3 n: (3) ---

19

Uppgift 4

Rebusarna har fått följande utseende:

a) pl + anka ---

b) sl + (säng – s) + (gurka –rka) + (peng – pe) + a ---

c) m + (vagn – v) + (get – g) ---

20

Uppgift 2

Eleven får antal ord inom parentes. Informera eleven om detta.

Tabellen utgår och ersätts av:

1 Småord (4 ord) med ett n: en, ---

2 Ord (8) med n-ljud som följs av –d eller –t: Kvant, ---

3 Ord (4) där n-ljudet dubbeltecknas med nn: minne, ---

25

Uppgift 3

Den här typen av uppgifter kräver att eleven har tillgång till orden så att de kan skriva bokstäverna direkt vid ordet på datorn/punktskriftspapper för det tar betydligt längre tid att skriva alla orden.

25

Uppgift 5

Eleven kan naturligtvis skriva de markerade orden direkt i uppgift 6. I så fall informera eleven om detta.

Ordgömman har omarbetats på följande sätt:

I ordgömman finns nio ord med j-ljud som stavas med dj, gj, hj eller lj. Markera dem.

Vågrätt:

rad 1 hjaänljus

rad 2 jgjordeih osv.

Lodrätt:

rad 1 hjärtaob

rad 2 jgguhmsd osv.

25

Uppgift 6

Eleven får antal sökta ord inom parentes.

dj (2 ord) ---

gj (1) ---

hj (4) ---

lj (2) ---

26

Uppgift 3

Fyll i rätt ord i ordflätan. Du får det sökta ordets antal bokstäver inom parentes. I varje ord är det dessutom en bokstav markerad med (-). Dessa bokstäver bildar ett lodrätt ord.

1. Rum för matlagning (-)-- (3)
2. Kalvens pappa (-)-- (4)
3. Ämne i skolan (-)-- (4)
4. Ett klädesplagg ---(-) (4)

5. Het frukt ---(-)- (5)

27

Uppgift 6

Eleven får de olika ljudens antal ord inom parentes.

Hur stavas orden? Skriv hela orden vid rätt ljud nedan.

ʔuv, ʔärlek, ʔej, ʔäke, ʔol, osv.

tj ((5 ord) ---

k (7) ---

kj (1) ---

ch (2) ---

28

Uppgift 1, 2

Eleven har fått en bildbeskrivning och detta innebär också att eleven måste få **mera tid** för att läsa igenom bildbeskrivningen. Uppgift 1 har omarbetats för att spara tid och kan göras utan bildbeskrivningen. Men då övriga elever troligen pratar om bilden så kan det vara bra att samtal om bilden och eventuellt säga till eleven att först läsa igenom bildbeskrivningen. Då kan man börja med uppgift 2 och läsning av bildbeskrivningen och sedan lösa uppgift 1. Det är dock viktigt att vara medveten om att bildbeskrivningen inte ger samma information som de seende får genom att enbart kolla på bilden.

Uppgift 1

Läs ordbeskrivningarna nedan. Här gömmer sig ord som stavas med sj-ljud. Para ihop de numrerade orden med rätt beskrivning. Skriv ordens siffror framför rätt beskrivning.

Sj-ord:

1. giraff
2. schäfer
3. stjärna osv.

Ordbeskrivningar:

- lyser på natthimlen
- skäggväxt på överläppen
- herrblus
- ett sorts godis
- en sådan har sjöjungfrun
- ett spel
- kortbyxor

--- djur med lång hals

--- hund

--- litet teleskop

Uppgift 2

Läs igenom bildbeskrivningen och leta efter ord som börjar på sk eller sj. Skriv sedan några av de ord du hittar nedan.

a) Ord med sk (4 ord): ---

b) Ord med sj (4): ---

29

Uppgift 5

Ordflätan har fått följande utseende:

I ordflätan finns åtta ord med sj-ljud som stavas med sh, sch, ch och g. Välj mellan orden nedan. Du får det sökta ordets antal bokstäver inom parentes. I varje ord är en bokstav markerad med (-). Dessa sju bokstäver bildar ett lodrätt ord.

lunch, shorts, geni, schäfer, schema, dusch, chaufför

1. Mycket smart (-)--- (4)
2. Kalender för skolveckan ---(-)-- (6)
3. Äter man klockan 12 --(-)-- (5)
4. En hundras -----(-)- (7)
5. Kortbyxor ---(-)-- (6)
6. 6. Arbetar med att köra fordon -----(-)- (8)
7. Tar man en för att bli ren --(-)-- (5)

29

Uppgift 6

Uppgiften har ändrats på följande sätt:

Vilket ord bildar de markerade bokstäverna i uppgiften ovan?

33

Uppgift 4

Eleven kan som omväxling markera rätt ord med häftmassa direkt i punktskriftsboken.

34

Uppgift 1

Uppgiften har fått en bildbeskrivning, men själva uppgiften är omarbetad för att kunna lösas utan bildbeskrivningen.

Glöm dock inte bort att samtala om bilden.

Här nedan har du 19 låneord. Läs igenom dem. Om det är något ord som du är osäker på kan du slå upp det i en ordbok.

1. jeans (engelska)
2. croissant (franska)
3. mikrofon (grekiska)
4. café (spanska) osv. osv.

35

Informationstext om låneord

Var medveten om att texten är placerad på sid 34 efter rubriken "Låneord".

37

Uppgift 4

Följande förändring har gjorts:

... Skriv de särskrivna orden rätt efter meningarna.

- a) När Gustav Vasa blev kung tog medel tiden slut i Sverige. --- osv.

37

Uppgift 5

Eleven markerar eller skriver sina svar.

Läs annonserna och markera eller skriv de tokiga särskrivningarna.

- 1 Snabb mat från 69 kronor ---
- 2 Mellan mjölk 9 kronor/l ---
- 3 Snor billiga näsdukar 15 kronor/paket --
- 4 Fryst kyckling lever 59 kr/kg ---

39

Uppgift 3

Uppgiften har fått följande utseende:

Para ihop liknelsernas början och slut.

- 1 dum som ---
- 2 fattig som ---
- 3 flitig som --- osv.

en kyrkråtta

en myra

en lärka osv.

39

Uppgift 5

Ordflätan har fått följande utseende:

Fyll i rätt ord i ordflätan. Välj mellan orden nedan. Du får det sökta ordets antal bokstäver inom parentes. I varje ord är en bokstav markerad med (-). Dessa åtta bokstäver bildar ett lodrätt ord.

nötkärna, oxe, klok, räls, stolt, modig, lydig, vessla

1 ... som en hund. (-)---- (5)

2 ... som ett lejon ---(-)- (5)

3 ... som en uggla. ---(-) (4)

4 frisk som en ... -----(-)- (8)

5 snabb som en ... -(-)---- (6)

6 gå som på ... --(-)- (4)

7 ... som en tupp (-)---- (5)

8 stark som en ... --(-) (3)

39

Uppgift 6

Uppgiften har ändrats på följande sätt:

Vilket ord bildar de markerade bokstäverna i uppgiften ovan?

42/43

Uppgift 2 + tabell

Tabellen utgår. Eleven får antalet substantiv (12 st) och ett förslag på hur eleven kan skriva in de olika substantivformerna. Eleven kan skriva rubrikerna och sedan kopiera dem på datorn.

Uppgiften har fått följande utseende:

Skriv in de tolv substantiven vid rätt form och skriv sedan även vad de heter i de olika formerna.

Singular:

Obestämd form: uppdrag

Bestämd form: uppdraget

Plural:

Obestämd form: uppdrag

Bestämd form: uppdragen

Singular:

Obestämd form: ---

Bestämd form: ---

Plural:

Obestämd form: ---

Bestämd form: ---.

3 Vilka substantiv i uppgiften ovan får inga ändelser ...

45

Uppgift 6

Tabellen utgår och uppgiften har fått följande utseende:

Böj verben rätt.

Exempel

Infinitiv: hoppa

Perfekt: hoppar

Preteritum: hoppade

Supinum: hoppat

- a) spela --- --- ---
- b) få --- --- ---
- c) sova --- --- --- osv.

45

Uppgift 7

Uppgiften har förändrats på följande sätt:

På en lapp står nedanstående ord i presens. Skriv dem i supinum i ordflätan. I varje ord är en bokstav markerad med parenteser (-). Dessa bokstäver bildar ett ord.

1 sväljer (-)----

2 röker (-)--

3 skalar (-)----

4 letar (-)---

5 gör ---(-)-

45

Ruta med tidsformen supinum

Tidsformen skrivs tillsammans med övriga tidsformer på sid 44.

46

Uppgift 2

Tabellen utgår. Uppgiften har fått följande utseende:

Välj sju adjektiv från texten och komparera dem. Du får hjälp med det första ordet.

Positiv – komparativ – superlativ

1 tunn – tunnare - tunnast

2 --- --- ---

3 --- --- --- osv.

46

Uppgift 2

Tabellen utgår.

Välj sju adjektiv från texten och komparera dem. Du får hjälp med det första ordet.

Positiv – komparativ – superlativ

1 tunn – tunnare - tunnast

2 --- --- ---

3 --- --- --- osv.

47

Uppgift 3

Samtala med eleven om bilden så att eleven få rätt förutsättningar för att kunna besvara uppgiften. Bildbeskrivningen ger inte likvärdig information som den de seende får genom att kolla på bilden.

47

Uppgift 4

Eleven kan skriva orden direkt efter bokstavsraderna.

Uppgiften har ändrats på följande sätt:

... Markera orden och skriv dem sedan.

Ordgömma

Vågrätt:

rad 1 fmoInigv

rad 2 ixrcymlå
rad 3 oaaäwääö osv.

Lodrätt:

rad 1 fiolpe
rad 2 mxaåky
rad 3 orange osv.

50

Uppgift 1

Eleven markerar exempelvis med parenteser och en bokstav. Uppgiften har fått följande utseende:

Läs texten. Markera alla grundtal och ordningstal. Du kan till exempel markera grundtalen med parenteser och skriva ett x efter ordningstalen.

50

Uppgift 3

Eleven kan skriva orden i direkt efter bokstavsraderna istället för att markera om han/hon så vill.

Uppgiften har ändrats på följande sätt:

... Markera orden.

Vågrätt

rad 1 sjundemt
rad 2 jonilpor
rad 3 äraohxge osv.

Lodrätt

rad 1 sjätteq
rad 2 joriwva
rad 3 unaosyn osv.

51

Uppgift 4

Bilden utgår.

Skriv grundtalen nedan med bokstäver.

6 ---

8 ---

43 --- osv.

51

Uppgift 5

Markeringarna för varje ordningstal etc. utgår. Upplys eleven att han/hon ska skriva samtliga placeringar från plats 1 till och med 7.

Eleven har fått uppgiften på följande sätt:

... Skriv placeringarna i ordning från första till sjunde plats.

första plats - 1:a plats

--- - ---

--- - 7:e plats

52

Bild

Bilden kan behöva få lite extra förtydligande då en bildbeskrivning inte ger likvärdig information som de seende får.

52

Uppgift 1

De utelämnade orden är numrerade:

Felicia sitter --- (1) båten. Hon skriver --- (2) sitt anteckningsblock.

--- (3) lådan sitter en av de skumma typerna. Hans kamrat står --- (4). osv.

55

Uppgift 5

Bilderna utgår och eleven kan behöva få lite mera information om bilderna.

- a) En gren knäcks av ---
- b) En man knackar på en dörr. ---
- c) En boll kraschar ett fönster ---
- d) En bil med trasigt avgasrör ---

57

Uppgift 3

Uppgiften har ändrats på följande sätt:

Början och slutet på ordspråken har hamnat fel. Para ihop nedanstående "början" med rätt slut.

Början:

1. 1 Det som göms i snö ---
2. 2 Tomma tunnor ---
3. 3 Den som gapar efter mycket --- osv.

Ordspråkens slut:

- a) ... får först mala.
- b) ... kommer fram i tö.
- c) ... han har. osv.

57

Uppgift 4

Uppgiften har följande utseende:

Para ihop rätt uttryck med förklaringarna.

Uttryck:

1. ha eld i baken ---
2. kasta ett öga ---
3. ha tummen mitt i handen --- osv.

Förklaringar:

- a) vara duktig på att odla växter
- b) vara nervös
- c) titta snabbt på något osv.

58

Uppgift 1

Vill man spara lite tid kan eleven skriva sms:ens betydelse direkt. Samtal gärna om hur man kan skriv förkortningarna samtidigt som man talar om hur olika symboler kan se ut.

59

Uppgift 3

Glöm inte bort att förklara varför det finns fler svarsalternativ än chattord. Kolla så att eleven kan punktskriftstecknet för & (p5p3,4,6).

Uppgiften har fått följande förändringar:

Vilken är den rätta förklaringen? Para ihop chattorden med rätt förklaring nedan.

Chattord:

1. asg ---
2. iofs ---

3. p&k ---
4. mkt ---
5. vgd ---

Förklaringar:

- a) i och för sig
- b) asagudar
- c) pizza och kebab osv.

59

Uppgift 4

Uppgiften kräver förberedelser.

Emojibilderna utgår, men eleven kan ändå lösa uppgiften om man ritar dem på elevens ritmuff. Det är viktigt att även en elev med synnedsättning har kunskap om vad klasskamraterna pratar om.

Uppgiften har därför fått följande utseende:

Vad betyder emojierna, tror du? (Be din mentor om en ritmuffsbild med bilder på uppgiftens emojis.)

60

Uppgift 5

Kolla så att eleven kan punktskriftstecknet för æ. Uppgiften har fått följande utseende.

... Para ihop rätt mening med rätt språk.

1. – Moi, minä olen Klara. ---
2. - Hej, jag heter Klara. ---
3. – Hæ ég heiti Klara. ---
4. – Hei, jeg heter Klara. ---

Språk:

- a) danska
- b) norska
- c) isländska
- d) finska

60

Uppgift 5

Kolla så att eleven vet att æ (p1,4,6) motsvarar våra bokstäver a och e.

61/63

Norska/danska

Berätta gärna om hur omslagen ser ut på den norska/danska och svenska utgåvan.

Gå igenom så att eleven vet hur punktskriftsbokstaven ø (1,2,5,6) ser ut och att den motsvarar vårt ö.

Till läsaren

Hej!

- De flesta uppgifter är numrerade så blir det lättare att rätta uppgifterna.
- Det finns bildbeskrivningar till de bilder som behövs för att du ska kunna lösa dina uppgifter, men du kan även ha fått motsvarande information som vanlig text. I vissa fall är uppgiften omarbetad, men det finns bildbeskrivning så att du vet vad dina kompisar pratar om.
- I ordflätorna har det sökta ordets antal bokstäver skrivits inom parentes. Men ibland är även en bokstav i det sökta ordet markerad med parentes (-). De markerade bokstäverna bildar ett ord.
- I uppgifter där de seende eleverna ”drar streck” mellan ett ord och exv. ordets förklaring har uppgifterna omarbetats så att du istället parar ihop och skriver ordets förklaring eller numrering.
- Utlämnade bokstäver för olika ljud har markerats med ett frågetecken.

Lycka till!

Pedagogiska tips

- Eleven skriver sina svar på datorn. Skapa en mapp i datorn med bokens namn. Den mappen ska ligga i en mapp för svenska. På så vis skapas en trädstruktur i datorn som gör att eleven själv kan hitta.
- Uppgifterna har numrerats för att underlätta vid samtal om olika svar och vid rättning av uppgifterna.
- Merparten av bilderna utgår då de endast utgör en dekorativ utfyllnad. Men då eleven behöver bildens information för att kunna lösa en uppgift krävs oftast extra information från elevens mentor. Även övriga bildillustrationerna framför allt till texterna kan ibland vara bra att samtala om speciellt om man hör att övriga elever kommenterar bilden. Boken har vid några tillfällen en bildbeskrivning fast att uppgiften är omarbetad. Detta för att eleven ska få motsvarande information som de seende. När eleven ska para ihop ord och bilder har bilderna ersatts med motsvarande ord.
- Bokens ”språkrutor” har placerats efter huvudrubriken om inget annat anges, för att eleven ska ha möjligheten att läsa igenom vad man tränar i aktuellt kapitel. En elev med synnedsättning har inte samma möjlighet till att få en överblick av vilken information som han/hon kan ha fått till sin hjälp. Gör eleven uppmärksam på detta!!
- Vissa uppgifter kan kräva förberedelser, exempelvis att kopiera en text och lägga in den på datorn så att eleven på ett smidigare sätt kan skriva, markera och göra ändringar i den givna texten. På så sätt kan man spara tid.
- I uppgifter där eleven ska markera ord/ljud är meningarna skrivna med glesskrift så att eleven kan markera med häftmassa direkt i boken om man så vill.
- Ritmuffen är ett bra hjälpmedel för att förklara en bild t.ex. sid 7, hårburr. Rita en enkel skiss. Skala bort all onödig information. Man kan även göra det enkelt för sig genom att göra en kopia av den bild man vill rita genom att kopiera den i skolans kopiator. Sedan är det bara att stoppa in den kopierade bilden i ritmuffen. Fyll i de konturer som Du anser behövs för förståelsen och skriv sedan den text som eleven behöver genom att sätta in ritmuffen i elevens Perkinsmaskin.
- I dag finns även Blackboard (bestnr: 10326). Det är en ritplatta där man snabbt och enkelt kan framställa taktila bilder. Man beställer den hos SPSM. Det finns två filer på You Tube om hur den används. Sökord på You Tube: Sensational blackboard.
- Var medveten om att uppgifter där eleven ska para ihop olika meningar/ord etc. tar långre tid att lösa för en elev med synnedsättning.
- Utelämnade ljud som i svartskriftsboken markeras med * har ersatts med ett ?.
- Kolla så att eleven kan punktskriftstecknen för &, æ, ø.
& p5p3,4,6
æ p1,4,6

Ø p1,2.5,6

- Tänk på att det tar **längre tid** för en elev med svår synnedsättning att läsa bokens texter, informationsrutor, bildbeskrivningar och uppgifter.
- Uppmana eleven att alltid läsa igenom **hela** uppgiften innan eleven börjar skriva sina svar.
- Vid prov har eleven med synnedsättning också rätt att få **mera tid** till sitt förfogande.
- Uppmana eleven att läsa "Till läsaren" där han/hon får information om bokens upplägg och utformning.

Bildbeskrivningar

16

En slalombacke.

Två skidåkare, en tjej och en kille, är på väg uppför en skidbacke. Då tappar tjejen taget runt t-liften som de åker med. Hon faller ner i en snödriva! Killen kollar förskräckt på tjejen samtidigt som han åker vidare med liften. I bakgrunden ser man hur en skidåkare gör ett hopp ner för backen.

28

En randig katt promenerar utanför ett skyltfönster där det hänger en skylt med texten: Kläder och Kuriosa.

Katten ser följande, sett från vänster:

En man med mustasch klädd i brun skinnjacka, skjorta, skärp, byxor och stövlar. Han står bakom ett gammalt symaskinsbord med en svart symaskin. Vid sidan av bordet står ett par skidor och vid mannens fötter finns en hjärtformad ask med choklad. I skyltfönstrets tak hänger flera stjärnor och grammofonskivor.

Mitt i skyltfönstret ser katten en sjujungfru med svart, långt hår som hon håller på att kamma. I håret finns ett diadem. Runt halsen har hon en sjal/halsduk. Hennes stjärt är grön och stjärtfenan guldfärgad. Bredvid henne står en kille klädd i shorts och röd tröja med nummer 17, en etta och en sju. På golvet står en schackbräda och några schackpjäser.

Längst till höger i skyltfönstret ser man en giraff och en schäfer med tungan hängande utanför munnen. På golvet en sköldpadda och ett ställ med en uppslagen bok. Här ser man även ett stativ med en stjärnkikare och en tavla med ett skepp som seglar på en sjö med höga vågor.

34

En stadsbild. På en scen spelar "The Flip Flops". Bandet består av en trummis, en kille som spelar gitarr och en tredje kille som spelar piano samt en sångerska som håller i en mikrofon.

Två killar tar en selfie. Den ena killen är klädd i jeans. En jycke springer framför scenen. Runt scenen ligger det olika byggnader. På ett café sitter två män och dricker kaffe och äter croissant. En taxi åker förbi utanför cafét. På "Den gyllne gaffeln", en restaurang, äter en man sushi medan hans kompis äter spaghetti. I affären "Sport life" kan du till exempel köpa pjäxor.

På en balkong står en man i pyjamas med hjärtan och håller i en mugg med varmt kaffe.

I en kiosk säljer man varm korv. Utanför skomakarens affär hänger en skylt med en stövel.

47

Felicia Bloms klädsel

Felicia har svart, kort, lite vågigt hår, svarta ögonbryn och stora glasögon.

Hon är klädd i beige skjorta och svart slips, bruna byxor och rödbrunt skärp. Byxbenen är ganska korta så man kan se hennes rödbruna kängor med rund, hög tå. Hennes ljusbruna, långa rock är uppknäppt och ryggen fladdrar i blåsten. På huvudet har hon en matchande hatt med stort brätte. Över axeln hänger en svart och grå kamera. I skärpet hänger en svart ficklampa och i bröstfickan ser man ett runt förstoringsglas.

52

Felicia har gömt sig nere vid en strand. På stranden ser man gråa klippor. En stig leder upp till en liten stuga och en fyr. Svenska flaggan är hissad. Felicia sitter bakom en båt och skriver. Framför båten ligger två trasiga åror. Ovanför båten flyger två sjöfåglar. En bit bort vinkar en man till en kvinna som står upp i en båt. En annan man sitter på en låda och i lådan ser man en hund. Under havsytan simmar en delfin som jagar två mindre fiskar.